

116 jaar 'de Accountant'

Deze laatste 'de Accountant' is het sluitstuk van een respectabele reeks die 116 jaren omvat. In die periode veranderde er veel. Maar veel ook niet. Zoals enkele basiskennmerken van het blad: informatief, actueel, soms eigenwijs, altijd gedegen. De vanaf 2011 verschijnende opvolger zal passen in die waardevolle traditie.

TOM NIEROP

Het eerste nummer van De Accountant - toen nog met hoofdletter D - verscheen in juli 1895, als 'Orgaan' van het 1 januari van dat jaar opgerichte Nederlandsch Instituut van Accountants. Sindsdien is er veel veranderd in en rond het accountantsberoep. Maar heel veel ook niet, zoals iedereen kan lezen in de rubriek Oud Nieuws die 'de Accountant' / Accountant.nl maandelijks publiceert (zie pagina 8). Ook eind negentiende eeuw waren er sjoemelende managers en was een rechte accountantsrug essentieel.

De 'drie kenmerken van den accountant' waren volgens dat eerste nummer 'kennis, ervaring, onkreukbaarheid'. Hetzelfde nummer bevat artikelen over de geheimhoudingsplicht en over de toevoeging van 'een bureau van verificatie' aan de Rekenkamer ter controle van gemeentegelden in Amsterdam ('Een stap in de goede richting!'). En wie vervolgens constateert dat het daaropvolgende oktobernummer een verhandeling bevat over de 'verantwoordelijkheid van commissarissen', zou zich bijna gaan afvragen of de geschiedenis (en discussie) stilstaat. Of herhaalt hij zich slechts?

ALLERGISCH

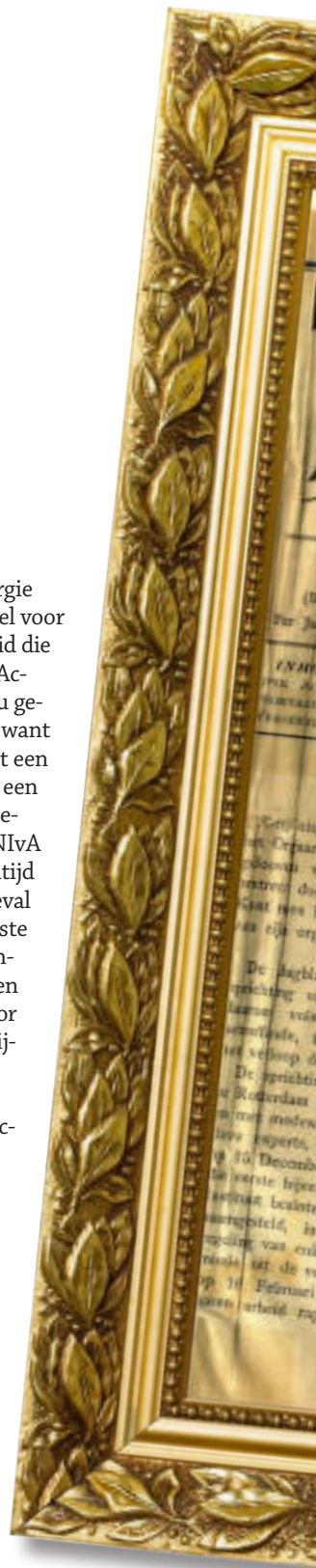
De historische gelijkenissen gelden niet alleen het beroep, maar ook het blad zelf. Opvallend is de allergie voor onnodig Engels jargon. Voor de redactie anno 1895 gold dat zelfs nog sterker dan voor de huidige, getuige een citaat uit het eerste openingsartikel ('Onze Taak'): "Niet weinigen hebben zich geërgerd aan het vreemde woord 'accountant' en ons gevraagd, of wij daarvoor geen hollandsch woord wisten. (...) Onderling hadden wij er meer dan een uur over gedebatteerd. (...) Ten slotte hebben wij het in arrenmoede opgegeven, ons troostend met de gedachte, dat ook hier de tijd wel de beste heelmeeester zal zijn, uitslijtend tot iets gewoons, wat nu zoo buitengewoon klinkt."

Die laatste voorspelling bleek juist. Anno 2010 doet de term accountant geen wenkbrauwen meer fronsen. Zelfs niet bij uw huidige redactie die 'zakenengels' als *added value* en *performance* graag mijdt en zelfs bij ingeburgerde termen als stakeholder (belanghebbende) en corporate governance (ondernemingsbestuur) toch nog een wat ongemakkelijk gevoel krijgt.

EIGENWIJS

Misschien staat die allergie tegen onnodig jargon wel voor de gezonde eigenwijsheid die de redacties van De/de Accountant van toen en nu gemeen hebben. Passend, want is eigenwijsheid ook niet een cruciale eigenschap van een goede accountant? De beroepsorganisatie - van NivA tot NIVRA - heeft dat altijd goed begrepen, in elk geval tijdens de eerste en laatste decennia van 'de Accountant' en bood in het eigen 'orgaan' vaak ruimte voor van de *mainstream* afwijkende geluiden. Zoals oud-hoogleraar Hans Blokdijk eens zei: "De Accountant is, anders dan in veel andere landen, nooit de Pravda van de beroepsorganisatie geweest."

Een goed voorbeeld daarvan is het artikel 'De accountant als speelruimteadviseur' van september 1992. Daarin uitte Kees Izeboud kritiek op de trend waarbij accountantskantoren zich expliciet opwierpen als helper bij het 'op een voor de onderneming zo voordelig mogelijke manier' opstellen van de jaarrekening. In mei 2002, kort na het uitbarsten van het Enron-schandaal, stond exact hetzelfde artikel wederom in 'de Accountant'. Dit keer met een extra naschrift van Izeboud waarin hij onder meer meldde destijds in 1992 'van geen enkele accountant' een reactie te hebben ontvangen.

kleine groep, maar vooral ook de speelsere vormgeving. Kleurenfoto's! Sommigen meenden een parallel te zien met de Libelle. Je hoort het nog maar zelden. En ook blijkens lezersonderzoeken beseffen lezers dat een toegankelijke stijl en vormgeving niets zeggen over de betrouwbaarheid en degelijkheid van de inhoud. Net zo min als het omgekeerde.

TOEKOMST

En nu? Op naar een nieuwe toekomst. Voor het blad en het beroep, dat momenteel een dynamische periode doormaakt. Het voorspellen van dat laatste is moeilijk. Dat bleek bijvoorbeeld in het speciale nummer van januari 1995, waarin ter gelegenheid van de honderdste verjaardag van het georganiseerde accountantsberoep werd vooruitgeblikt naar 2020. Onder meer door Wessel Ganzevoort, organisatieadviseur bij KPMG. "Terugkijkend (vanuit 2020, TN) zien wij dat rond de eeuwwisseling de scheiding tussen het pure controlewerk en de advisering zich moest voltrekken, omdat er aanbidders kwamen die zich volkomen concentreerden op het aanbieden van controle van de jaarrekening tegen veel lagere prijzen dan toen gebruikelijk", schrijft de in brede krijtstreep gehulde en dwingend in de lens blikkende Ganzevoort. "Opvallend was dat de overheid dit proces versnelde door - nu alweer vijftien jaar geleden - met een Wet op de Controle van Jaarrekeningen (WCJ) te komen die de kantoren verbood om de controlewerkzaamheden te vermengen met ander aanbod van diensten."

VERNIEUWD

De toekomst voorspellen valt niet mee. Maar als het gaat om de vanaf 2011 te verschijnen opvolger van 'de Accountant' en Accountant-Adviseur zijn er gelukkig wel enkele zekerheden. De stijl zal leesbaar zijn, de inhoud breed, de discussies prikkelend en de onderwerpen actueel. Daarbij zal met het oog op de veranderende ledengroep na de fusie, extra aandacht worden besteed aan typische mkb-zaken.

Dit alles met voortzetting van de traditie: informatief, actueel, soms eigenwijs, altijd gedegen. En met natuurlijk een vernieuwd uiterlijk. Maar daaraan zult u ook deze keer zeker weer snel wennen. □

KLEUR

Wat in 116 jaar wel ingrijpend veranderde is het uiterlijk en de stijl van het blad. Het evolueerde van een zwart-wit publicatie met louter tekst (en, uiteraard, wat cijfers) tot een volwassen kleurenmagazine. Zeker begin deze eeuw ging het snel. Met ingang van september

2001 koos het toenmalige NIVRA-bestuur voor een totale *restyling* en een vlottere, meer 'journalistieke' aanpak. Tot schrik van sommigen. Niet alleen het verdwijnen van zeer lange artikelen vol voetnoten stuitte op verzet van een